

**Інститут Східної Європи
Eastern-European Institute**

Віктор Ідзьо

**Науково-освітня співпраця
Інституту Східної Європи в Криму
з Ялтинським деканатом
Української Греко-Католицької Церкви
у 2002-2013 роках.**

Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р.

Друкується за рішенням Вченої Ради
Інституту Східної Європи (ІСЄ), протокол №1 від 3 січня 2020 р.

Друкується за рішенням Кафедри Українознавства ІСЄ, протокол № 1 від 4 січня 2020р.

Рецензенти:

Ірша Р. - доктор історичних наук, професор Відділення “Словацько-української культури” Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.

Калакура Я. - доктор історичних наук, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.

Каляндрук Т. - доктор філософії, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.

Кобиліух В. - санскритолог, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.

Кононенко П. - доктор філологічних наук, професор Кафедри Українознавства, Голова Вченої Ради Інституту Східної Європи.

Кононенко Т. - доктор філософських наук, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.

Масарик Я. - доктор історичних наук, доктор філософських наук, завідувач Відділення “Словацько-української культури” Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.

Недюха М. - доктор філософських наук, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.

Огірко І. - доктор фізико-математичних наук, професор Кафедри Українознавства, заступник директора з науково-технічної роботи Інституту Східної Європи.

Партико З. - доктор філологічних наук, професор Кафедри Українознавства, Вчений секретар Інституту Східної Європи.

Пасічник Г. - кандидат філологічних наук, професор Кафедри Українознавства, завідувач відділення “Прикладна лінгвістика” Інституту Східної Європи.

Пасічник В. - доктор наук з державного управління, професор, завідувач Кафедрою європейської інтеграції Інституту державного управління Національної Академії державного управління при президенті України, професор відділу «Міжнародної громадянської співпраці» Інституту Східної Європи.

Хитрук В. - кандидат філологічних наук, доцент Кафедри Українознавства, завідувач Карпатського відділу української духовності Інституту Східної Європи.

Віктор Ідзьо

І-29. Науково-освітня співпраця Інституту Східної Європи в Криму з Ялтинським деканатом Української Греко-Католицької Церкви у 2002-2013 роках. Наукове видання. – Львів «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р. - 42с.

ISBN 978-966-8067-43-1

Дослідження доктора історичних наук, професора, академіка АНВШ України Віктора Ідзя «Науково-освітня співпраця Інституту Східної Європи в Криму з Ялтинським деканатом Української Греко-Католицької Церкви у 2002-2013 роках. Наукове видання. - Львів «Видавництво Інституту Східної Європи», 2020р. - 42с.» аналізує діяльність Ялтинського деканату Української Греко-Католицької Церкви у 2002-2013 роках.

Для всіх, хто цікавиться діяльністю українських християнських організацій в Криму, зокрема в місті Ялті.

ISBN978-966-8067-92-1.

© Ідзьо В.С., 2020р.

Співпраця з Ялтинським деканатом Української Греко-Католицької Церкви (2002-2013рр.).

Співпраця Ялтинським деканатом Української Греко-Католицької Церкви розпочалась літом 2002 року коли побратими та однодумці по праці, Олексій Нирко та Віктор Ідзьо відвідали вперше службу Божу в місті Ялті, яку провів Ялтинський декан Української Греко-Католицької Церкви, отець Ігор Гаврилюк[1].

Після служби Божої культури і бандурист Олесій Нирко познайомив історика Віктора Ідзя з ялтинським отцем УГКЦ Ігорем. Взнавши, що ми обидва уродженці міста Івано-Франківська, я з отцем Ігорем дуже швидко стали одностайними на предмет розбудови української справи та Української Греко-Католицької Церкви в місті Ялті та Криму. Власне з 2002 року і розпочалась щорічна літня наша співпраця до 2013 року, тобто до окупації Росією, Криму, основні риси якої, по роках, відтворюються у цій праці через призи історичних нарисів та фото-документів...[2]

Щоб зрозуміти і усвідомити важкість та потрібність праці отця Української Греко-Католицької Церкви Ігора в Ялті на початку праці, подамо фото-документи які фіксують зростання Української Греко-Католицької громади в Ялті внаслідок активної праці отця Ігора з 2002 по 2005 роки...[3]

В 2006 році, про що засвідчують подані нижче фотографії, можна побачити результат активної праці і особистого авторитету в місті Ялті отця Ігора. Ялтинська громада УГКЦ почала чисельно збільшуватися[4].

Слід наголосити, що з самого початку утворення громади Української Греко-Католицької Церкви отцем Ігорем в Ялті, її підтримував львівський владика УГКЦ Ігор Возняк, який майже щорічно приїздив на спільне богослужіння в місто Ялту, що видно з фотографії 2007 року[5].

В 2009 році, про що засвідчують нище подані фото, громада Української Греко-Католицької Церкви в місті Ялті була чисельною і міцною, вона вже почала будувати на окраєні міста Ялти, власний храм...[6].

Література

- 1.О. Нирко. Кобзарство Криму та Кубані. - Львів «Сполом», 2006.
- 2.В. Ідзьо. Леся Українка на шпальтах часопису московських українців «Украинская Жизнь». - М., 2007.
- 3.С. Кочерга, О. Вісич. Музей Лесі Українки в Ялті. Науковий Вісник Українського Історичного Клубу. - М., 2007. - Т.ХІІІ.
- В.Ідзьо. Презентація праці “Леся Українка: поет, літературознавець, борець - революціонер за відновлення незалежної Української держави в 1917 році - аналіз творчості українських видань та часопису московських українців “Украинская Жизнь” в першому десятилітті ХХ століття” в Ялтинському музеї Лесі Українки. Науковий Вісник Українського Історичного Клубу. - М., 2008. -Т.ХІV. - С.181 - 183.
- 4.В.Ідзьо. Презентація наукових праць академіка Віктора Ідзя “Український Університет м. Москви в 1992 - 2007 роках.”, “Міжнародні наукові конференції “Українська діаспора в Росії.”, “Українсько - російські взаємовідносини” в Москві у 1997 - 2007 роках.”, “Українські Греко - Католики в Росії.”, “Міжнародні наукові конференції “Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті ХХІ століття.” в Ялтинському музею Лесі Українки. Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2010. - Т.ХV. - С.186 - 191.
- В.Ідзьо. Презентація книги Олексія Нирка “Кобзарство Криму та Кубані” в музеї Лесі Українки. Ялта 26 липня 2007р. Науковий Вісник Українського Історичного Клубу. - М., 2007. - Т.ХІІІ - С.158 - 161.
- 5.В.Ідзьо. Презентація праці Олексій Нирко - як представник Українського університету в Москві у Кубані та Криму. Шляхами співпраці та дружби (1995 - 2005) в Ялтинському музеї Лесі Українки. Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2011. - Т.ХVІ. - С.183-186.
- 6.Віктор Ідзьо. Українська Ялта. Український Крим. Науково-просвітня, культурно-християнська співпраця у 1994-2014 роках. Наукове видання. - Івано-Франківськ «Сімик», 2015р. - 176с.

Презентація наукових праць доктора історичних наук, професора, академіка АНВШ України директора Інституту Східної Європи Віктора Ідзя «Український Університет міста Москви в 1992 - 2007 роках», «Міжнародні наукові конференції Українська діаспора в Росії, Українсько - російські взаємовідносини в Москві у 1997 - 2007 роках», «Українські Греко-Католики в Росії», «Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10-ти літті ХХІ століття» 6 серпня 2009 р. в Ялтинському музею Лесі Українки.

Презентації наукових праць в 2009 році передувала служба Божя Української греко-католицької громади міста Ялти на яку її голова, отець Ігор Гаврилюк запросив ректора Українського Університету в Москві (УУМ), завідувача Кафедрою Українознавства та директора Інституту Східної Європи(ІСЄ), доктора історичних наук, професора, академіка АНВШ України Віктора Ідзя.

Перед початком служби Божої о. Ігорем Гаврилюком для вірних УГКЦ було об'явлено, що 6 серпня 2009 року о 17 г. в музею Лесі Українки в місті Ялті відбудеться презентація наукових праць ректора Українського Університету в Москві(УУМ), голови Українського Історичного Клубу(УІК), завідувача Кафедрою Українознавства, директора Інституту Східної Європи, доктора історичних наук, професора, академіка АНВШ України Віктора Ідзя: «Український Університет міста Москви в 1992 - 2007 роках», «Міжнародні наукові конференції Українська діаспора в Росії», Українсько - російські взаємовідносини в Москві у 1997 - 2007 роках», «Українські Греко - Католики в Росії», «Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті ХХІ століття» які видані за сприянням директора Радіо «Воскресіння», пана Мирослава Павлюка.

Таким чином, в музею Лесі Українки в Ялті, 6 серпня 2009 року о 17 г., відбулась презентація наукових праць ректора Українського Університету в Москві(УУМ), голови Українського Історичного Клубу(УІК), завідувача Кафедрою Українознавства, директора Інституту Східної Європи(ІСЄ), доктора історичних наук, професора, академіка АНВШ України Віктора Ідзя: «Український Університет міста Москви в 1992-2007 роках», «Міжнародні наукові конференції Українська діаспора в Росії, Українсько - російські взаємовідносини в Москві у 1997 - 2007 роках», «Українські Греко - Католики в Росії», «Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті ХХІ століття».

Представила гостей академіка Віктора Ідзя та отця - протопресвітера Української Греко - Католицької Громади в місті Ялті, Ігоря Гаврилюка, присутнім, науковцям Кримського державного університету та науковим співробітникам Музею Лесі Українки в Ялті, кандидат філологічних наук, доцент, науковий співробітник кафедри української філології Кримського державного університету у Ялті, докторант Світлана Кочерга, яка провела для гостей презентації екскурсію по музею Лесі Українки.

Науковець Світлана Кочерга познайомила з експозиціями музею та творчістю великої української поетеси під час її проживання в Ялті. В залі музею, в якому експонуються бандури та науково - культурний доробок великого українця ялтинської сучасності директора центру «Кобзарства Криму та Кубані» та представника Українського Університету міста Москви у Кубані та Криму Олексія Нирка (1995 - 2005рр.), науковець Світлана Кочерга зокрема відзначаючи велику заслугу Олексія Федоровича Нирка в утворенні музею Лесі Українки в місті Ялті.

Виплекана в мріях дружня капела бандуристок на кримських теренах почала створюватись Олексієм Федоровичем Нирком восени 1964 року. Пізніше вона стала гордістю Кримського гуманітарного університету, отримала звання «народної» та почесне ім'я Степана Руданського.

Сорок років О.Ф. Нирко залишався її незмінним керівником. Сорок років, немов Мойсей, водив за собою своїх бандуристок, а разом з ними численних поцінювачів колективу, щоб знайти на кримській землі справжню, пісенну Україну, принаймні – на незбагненній карті серця кожного зі своїх учнів... Для мене він теж став вчителем. Його зауваження, деталі, штрихи стають тепер, на відстані часу, особливо рельєфними, важливими, наголосила під час екскурсії по музею Лесі Українки та огляду залу бандур, С. Кочерга. Після екскурсії по музею Лесі Українки розпочалась презентація вищезначених наукових праць, яку відкрила директор музею Лесі Українки, аспірант та викладач Кафедри української філології КГУ - О. Вісич[1].

Слід наголосити, що у презентації взяли участь аспіранти та студенти Кримського гуманітарного університету в Ялті, наукові співробітники музею Лесі Українки, голова УГКЦ міста Ялти отець Ігор Гаврилюк, члени та членкині громади УГКЦ в місті Ялті.

На початку наукової презентації її проведення благословив отець УГКЦ Ігор, який подякував автору за вихід прекрасних наукових праць, зокрема наукової праці «Українські Греко - Католики в Росії». - Львів, 2009р.». Отець Ігор висловився за налагодження співпраці між вірними громади УГКЦ міст Ялти та Москви, висловив побажання помолитися разом з вірними УГКЦ міста Москви.

На завершення свого виступу отець Ігор подарував копію ікони Зарваницької Матері Божої, яка з вдячністю була прийнята академіком Віктором Ідзьо. В свою чергу автор подарував свої презентовані наукові праці Голові УГКЦ міста Ялти о. Ігорю Гаврилюку.

Дальше після благословення презентації, директор музею Олександра Вісич запропонувала переглянути науково-популярний фільм «Українська діаспора Росії на зламі тисячоліть», який на прикладі українських організацій Москви Українського Університету та Українського Історичного Клубу розповідає про діяльність українців Москви, розкриває всі сторони їх наукової, культурної та громадської діяльності...

Після закінчення перегляду фільму відбулось його обговорення в якому взяли участь викладачі - мистецтвознавці Кримського гуманітарного університету в Ялті, яким був відомий авторитетний мистецтвознавець доктор мистецтвознавства, професор Ростислав Шмагало. Було наголошено, що вчений Р. Шмагало є разом із вченим О. Боднаром є найвизначнішими фахівцями - мистецтвознавцями сучасності. Автор презентації наголосив, що знайомий з вченим, деканом Р. Шмагалом вже скоро 20 років з яким підтримує тісні наукові взаємовідносини та особисті дружні стосунки, про що наголошено в фільмі...

Внаслідок перегляду фільму «Українська діаспора Росії на зламі тисячоліть», в час його обговорення, голова УГКЦ міста Ялти отець УГКЦ Ігор Гаврилів наголосив на тому, що цей фільм слід також у зручний час продемонструвати і вірним громади УГКЦ міста Ялти. В свою чергу директор музею Лесі Українки Олександра Вісич та викладачі Кримського державного університету попросили, що копію фільму було подаровано музею та університету, що б їм було зручніше ознайомлювати студентів ялтинського університету та відвідувачів музею з діяльністю українців Москви.

За таких обставин копія фільму для подальших переглядів була безкоштовно подарована, як громаді УГКЦ міста Ялти так і музею Лесі Українки...

В подальшому розпочалась сама презентація наукових праць ректора УУМ, доктора історичних наук, академіка Віктора Ідзьо: «Український Університет міста Москви в 1992 - 2007 роках. - Львів, 2008. - 92с.», «Міжнародні наукові конференції Українська діаспора в Росії, Українсько - російські взаємовідносини» в Москві у 1997 - 2007 роках. - Львів, 2008. - 80с.», «Українські Греко - Католики в Росії». - Львів, 2009.- 80с.», «Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті ХХІ століття. - Львів, 2009»[2].

Автор презентуючи наукові праці зокрема наголосив, що презентує їх на честь свого друга, представника УУМ у Кубані та Криму О. Нирка. Було б добре, щоб КГУ м. Ялти виконав свою обіцянку і відкрив пам'ятку меморіальну дошку на будинку де працював О. Нирко. Що стосується наукових праць, то ви науковці університету та музею Лесі Українки прочитаете їх і використаєте нашу роботу у своїй діяльності, в тому числі й релігійній. Хочу лиш наголосити, що наукові праці розкривають діяльність Українського Університету в Москві, УГКЦ в Москві та діяльність УУМ та УІК в Україні за останні 15 років в історичній послідовності. Вони розповідають про співпрацю та особисту дружбу з представником УУМ у Кубані та Криму О. Нирком (1995-2005). Насамперед, як на мій погляд, я бажав би, щоб науковці музею та університету продовжили велику працю, яку розпочав у Ялті О. Нирко.

Особливо звернули б увагу і взяли собі на озброєння для подальшого вивчення та впровадження наукові праці: «Міжнародні наукові конференції Українська діаспора в Росії, Українсько - російські взаємовідносини в Москві у 1997 - 2007 роках», «Українські Греко - Католики в Росії», «Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті ХХІ століття», оскільки вони на практиці розповідають про реальні проведення міжнародних наукових конференцій УУМ та УІК як в Москві так і в Україні. Було б добре, щоб музей Лесі Українки та КГУ в Ялті взявши на озброєння наш науково-громадський доробок, хоча би що три роки проводив такі міжнародні наукові конференції на пошану О. Нирка в Ялті...

У висновок презентації було наголошено, що УУМ та Кафедра Українознавства Інституту Східної Європи зроблять все, щоб всі ті науковці, що з нами активно співпрацювали і співпрацюють, як ось наприклад Олексій Нирко на протязі тривалого часу(1992-2005рр.) і своєю працею вносили і вносять вклад в проблему вивчення української діаспори в Росії, зокрема Кубані, були гідно вшановані.

На завершення наукової презентації в музею Лесі Українки бібліотеці музею було подаровано: ХІІІ том Наукового Вісника УУМ, в якому вміщена наукова праця О. Нирка, науковий журнал Українознавець, Ч.ХІІІ. - 2008, вище презентовані праці та копія фільму «Українська діаспора в Москві на зламі тисячоліть» [3].

В неділю на запрошення української греко-католицької громади міста Ялти учасники презентації також відвідали службу Божу яку відправляв для вірних УГКЦ ялтинський декан, отець Ігор[4].

Література

- 1.Світлана Кочерга «Учитель Батьківщини». В кн.: О. Нирко. Кобзарство Криму та Кубані. - Львів «Сполом», 2006. - С. 2 - 4.
- 2.Віктор Ідзьо. Міжнародні наукові конференції «Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті ХХІ століття». - Львів «Сполом», 2009. - С.73 - 80.
- 3.В. Ідзьо. Презентація наукових праць академіка Віктора Ідзя «Український Університет м. Москви в 1992 - 2007 роках», «Міжнародні наукові конференції Українська діаспора в Росії, Українсько-російські взаємовідносини» в Москві у 1997 - 2007 роках», «Українські Греко - Католики в Росії», «Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті ХХІ століття» в Ялтинському музеюі Лесі Українки. Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2010. - Т. XV. - С. 187 - 189.
- 4.Віктор Ідзьо. Українська Ялта. Український Крим. Науково-просвітня, культурно-християнська співпраця у 1994-2014 роках. Наукове видання. - Івано-Франківськ «Сімик», 2015р. - 176с.

Співпраця з Ялтинським деканатом Української Греко-Католицької Церкви, Ялтинською «Просвітою» та музеєм Лесі Українки в 2011 році. Відкриття першого храму УГКЦ «Пресвятої Трійці» 13 червня 2011 року в місті Ялті, в Автономній Республіці Крим – знакова подія XXI століття.

В понеділок 13 червня 2011 року, на день «Пресвятої Трійці» в районі пансіонату «Прибережний» (м. Ялта, АР Крим), відбулося освячення збудованого храму на честь «Пресвятої Трійці»[4].

Святу Архієрейську Літургію та освячення храму здійснили Куріальний єпископ владика Богдан (Дзюрах), Секретар Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) та владика Василь (Івасюк), Екзарх Одесько-Кримський УГКЦ, у співслужінні з парохом ялтинської громади, деканом Кримського деканату УГКЦ, отцем протопресвітером Ігорем Гаврилівим. Також були присутні, всі священники Одесько-Кримського екзархату УГКЦ та священники Римо-Католицької Церкви з Ялти та Євпаторії. До цього часу ялтинська громада УГКЦ не маючи власного храму проводить служби Божі в римо-католицькому костелі «Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії»[4].

Відсутність власної релігійної споруди також призводить до того, що багато вірян Української Греко-Католицької Церкви, які проживають в Ялті просто не знають не лише про місце перебування релігійної громади, але й взагалі про існування в Ялті громади УГКЦ, відвідуючи храми інших релігійних християнських конфесій.

Постання на території Південного узбережжя Криму нового греко-католицького храму дає надію на поліпшення подібного прикрого становища у вірних УГКЦ[4].

На святкування для знакової для кримських греко-католиків події у двері ялтинського храму дуже схожого на зменшену копію Святої Софії в Римі, окрім місцевих парафіян зібралися численні гості не лише з різних куточків України, а й з Білорусі, Польщі та Молдови. Урочиста Літургія супроводжувалася незабутнім колоритним співом учасників Галицького камерного хору «Євшан», які спеціально прибули зі Львова до Ялти з нагоди освячення першої на території Криму святині українських греко-католиків. На жаль невеликий за розмірами храм не міг вмістити всіх бажаючих, більшість яких були змушені слухати літургію на дворі через гучномовець. Після окроплення вірян та гостей святочною водою владика Богдан та Василь освятили храмовий дзвін на честь святого Климента Папи Римського і урочисто вдарили в нього.

Слід наголосити, що церкву «Пресвятої Трійці» було збудовано зусиллями родини Петра Токач, який перейнявшись проблемами ялтинських українських греко-католиків, використали приватну земельну ділянку, для того щоби власним коштом побудувати на ній перший в Криму храм УГКЦ, як подарунок вірянам-землякам. Благородний та достойний найвищої похвали вчинок меценатів не міг бути залишений непоміченим та невіддяченим. Родина Токач отримала Грамоту - Подяку з апостольським благословленням Папи Римського Бенедикта XVI та світлину Вселенського Архієрея. Текст Подяки Папи Римського Бенедикта XVI було урочисто виголошено владикою Богданом під час відкриття храму.

Також родина Токач була нагороджена «Подячною Грамотою» від Глави УГКЦ Блаженнішого Святослава, а особисто від кир Богдана родині Токач було подаровано дорогу ікону святого Климента Папи Римського. Про те, що через велику кількість ялтинських греко-католиків питання про будівництво храму в Ялті не втрачає актуальності. Боротьба й молитва у цьому намірі все ще тривають...

Якщо вдається до історії, то слід наголосити, що землю під будівництво храму УГКЦ в місті Ялта влада міста в 10 мікрорайоні своїм рішенням вже виділила і її громада УГКЦ уже приватизувала.

На жаль цього річним рішенням голосів: 17 - за, 23 - проти депутати міста Ялти не затвердили плану будівництва храму УГКЦ на виділеній уже раніше земельній ділянці...

Тому запрошуються всі вірні УГКЦ до щойно новозбудованого на приватні пожертви родини Токач першого храму УГКЦ «Пресвятої Трійці» помилитися за майбутнє громади УГКЦ в Криму та в місті Ялті... В рамках заходів святкування відкриття Першого Храму Української Греко-Католицької Церкви «Пресвятої Трійці» у місті Ялті, в Автономній Республіці Крим відбулась святочна літургія на свято

Володимира в неділю 7 серпня, а також презентація до 10-ї річниці виходу XVI тому Наукового Вісника Українського Університету міста Москви(2001-2011рр.)(УУМ), який очолює вірний УГКЦ академік Віктор Ідзьо. Сділ наголосити, що XVI том Наукового Вісника УУМ виданий за підтримки Радіо «Воскресіння» УГКЦ, що є виявом доброї співпраці, наголосив отець - протопресвітер Ігор Гаврилів, декан Кримського деканату УГКЦ, під час презентації Наукового Вісника в храмі[4].

Така співпраця, особливо УГКЦ Криму та Ялти з українцями Москви, науково-релігійними інституціями, редакцією та редколегією Наукового Вісника Українського Університету в Москві, особливо зараз нам громаді УГКЦ в Криму вкрай потрібна, тому складаю подяку Радіо «Воскресіння» і його мудрому директору шанованому в УГКЦ пану М. Павлюку - Подяку, з побажанням подальшої науково-релігійної співпраці з УУМ. Громаді УГКЦ ось уже укорте приємно презентувати праці та наукові вісники УУМ в українській греко-католицькій громаді міста Ялти. З редакцією Наукового Вісника УУМ, який очолює дорогий наш Брат у Христі, доктор історичних наук, академік Віктор Ідзьо нас пов'язує спільна Батьківщина місто Івано-Франківськ. Його діяльність як і наукові праці з історико-релігійних проблем УГКЦ є вагомим вкладом розбудови УГКЦ на сході України в Криму та Росії де нині теж діє УГКЦ.

Тому від громади УГКЦ в Ялті вітаю з ювілеєм(10-ти літтям) Науковий Вісник Українського Університету міста Москви![4].

Склав подяку під час презентації в першому храмі Української Греко-Католицької Церкви Пресвятої Трійці у місті Ялті, ректору УУМ, засновнику та головному редактору Наукового Вісника УУМ, академіку Віктору Ідзьо, за співпрацю і подарунок XV та XVI томів Наукового Вісника УУМ присутній на презентації в честь Х-ти ліття, Наукового Вісника Українського Університету міста Москви(2001-2011рр.) - Голова Ялтинської «Просвіти», В. Олійник. Голова Ялтинської «Просвіти» Володимир Олійник зокрема наголосив: «що й надалі УГКЦ та Просвіта міста Ялти повинні розвивати дружні просвітницько-духовні взаємовідносини відносинами з редакцією та ректоратом УУМ, яку очолює доктор історичних наук, академік МАНС Віктор Ідзьо які заклали ще засновник та перший голова Ялтинської «Просвіти», представник УУМ у Криму - Олексій Нирко[1].

В рамках презентації відбулось і Богослужіння, яке провів декан Кримського деканату УГКЦ, отець протопресвітер Ігор Гаврилів, який наголосив, що українці греко-католики в місті Ялті вже мають свою церкву... З цією гарною новиною першим привітав декана Кримського деканату УГКЦ, отця протопресвітера Ігоря Гавриліва, ректор УУМ, директор ІСС, академік Віктор Ідзьо...[4].

В рамках презентації Наукового Вісника та в честь XX-ти ліття УУМ(1992-2012рр.) відбулись також зустріч ректора УУМ, директора ІСС, доктора історичних наук, професора, академіка Віктора Ідзя з директором О. Вісич та колективом музею Лесі Українки в Ялті, внаслідок якої музею було подаровано ювілейний XVI том Наукового Вісника УУМ. Директор музею, Олександра Вісич провела екскурсію по музею Лесі Українки, навела нові факти з історії перебування Лесі Українки в місті Ялті...[4].

В рамках зустрічі та святкування 10-ти ліття Наукового Вісника та XX-ти ліття УУМ(1992-2012рр.), директор музею Лесі Українки О. Вісич розповіла й про колекцію стародавніх бандур, які експонується в музею Лесі Українки, які зібрав представник УУМ у Кубані та Криму О. Нирко. О. Вісич наголосила, що стародавніх кубанських бандур не було б в музею, якщо б не праця, як представника УУМ О. Нирка у Кубані і сприяння керівництва УУМ в їх збереженні у постійній експозиції в музей Л. Українки в Ялті...

На зустрічі в музею Л. Українки з ректором УУМ, директором ІСС Віктором Ідзьо було наголошено, що в УУМ активно розробляються і друкуються наукові праці О. Нирка з проблем історії кобзарства Кубані, які

регулярно, щорічно друкуються в Науковому Віснику УУМ та УІК з 2000 року по 2012 роки. Не виключення і ювілейний том в якому теж є праця Олексія Нирка - «Кобзарство Кубані». На пам'ять з нагоди 10-ти ліття перебування та активної громадської співпраці в Ялті та особистої дружби з представником УУМ у Кубані та Криму, доцентом О. Нирком (2002-2012рр.), ректор Українського університету міста Москви, доктор історичних наук, професор та завідувач Кафедрою Українознавства УІС, академік МАНЕ Віктор Ідзьо відвідав ялтинське кладовище де в знак глибокої поваги і пам'яті про представника УУМ у Кубані та Криму, визначного наукового та громадського діяча Ялти кінця XX - початку XXI століття, поклав квіти на на могилу Олексія Нирка...[4].

Презентував Наукові Вісники в Ялті і учень представника УУМ у Кубані та Криму О. Нирка і його учень, знаменитий на весь світ ялтинський кобзар О. Кіндратюк, який виконав в честь 10-тиліття заснування Наукового Вісника УУМ(2001-2011рр.) низку українських кубанських історичних пісень, наголосивши, що жалкує, що О. Нирко передчасно відійшов у вічність: «За вчителем Олексієм Нирком, я був як за кам'яною скелею»...[4].

Завершуючи огляд презентацію ювілейного Наукового Вісника в Першому храмі Української Греко-Католицької Церкви Пресвятої Трійці у місті Ялті, що в Криму слід наголосити, що у ній прийняли активно участь: Голова ялтинської Громади УГКЦ, декан Кримського деканату УГКЦ, отець протопресвітер Ігор Гаврилів, Голова Ялтинської «Просвіти» Володимир Олійник, які побажали редакції та редколегії Наукового Вісника УУМ активно розбудовувати українську науку і в другому десятилітті свого активного науково-освітнього життя, а Українському Університету міста Москви в 2012 році широко відсвяткувати своє 20-ти ліття з часу заснування. Завдячуючи за організацію та участь у презентації Наукового Вісника УУМ, ялтинській громаді УГКЦ та Ялтинській «Просвіті» від Українського Університету міста Москви було подаровано Наукові Вісники УУМ та наукові монографії «Український Університет м. Москви - 20 років активної діяльності», в також науково-популярний фільм: «Український Університет на зламі тисячоліть»... Як земляку і краянину декану Кримського деканату УГКЦ, отцю протопресвітеру Ігорю Гавриліву, академіком В. Ідзьо було також в рамках ювілейної презентації з нагоди 10-ти ліття Наукових Вісників УУМ, подарована збірка віршів «Галицькі Сонети»...[2].

У висновок слід наголосити, що Український Університет в Москві з 20-ти літтям(1992-2012рр.) та Науковий Вісник УУМ з 10-ти літтям (2001-2011рр.), Інститут Східної Європи привітав подарувавши перші номери відновленої газети кримських українців, головний редактор «Кримської Світлиці» - Віктор Качула з яким доктора історичних наук, професора, академіка АНВШ України Віктора Ідзьо поєднує довголітня науково-освітня співпраця як в Україні так і в Криму та особиста дружба...[3].

Література

1. Ялтинська Світлиця. - Ялта, 2011р. - №1. - С.11-13.
2. Кримська Світлиця. - Сімферополь, 2011. - №1-2, від 29 липня 2011р. - С.9.
3. Віктор Ідзьо. Громадська співпраця Українського Університету м. Москви з Ялтинською «Просвітою» Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2013. - Т.ХVІІІ. - С.197-198.
4. Віктор Ідзьо. Українська Ялта. Український Крим. Науково-просвітня, культурно-християнська співпраця у 1994-2014 роках. Наукове видання. - Івано-Франківськ «Сімик», 2015р. - 176с.

Пастирський візит до вірних Української Греко-Католицької Церкви, до першого храму УГКЦ в Криму та місті Ялті, його Святості Глава УГКЦ, блаженнішого Патріарха Святослава Шевчука 22 липня 2012 року - знакова подія ХХІ століття.

22 липня 2012 року з пастирським візитом до вірних Української Греко-Католицької Церкви в Криму та місті Ялті, прибув Його Святість Глава УГКЦ, блаженніший Патріарх Святослав Шевчук[5, 6].

У програмі візиту була відправа урочистої Божественної Літургії у новозбудованому храмі «Святої Трійці» з нагоди привезення його святістю Патріархом, мощей Святого Священномученика Климента Папи Римського та встановлення їх на зберігання в Ялтинському храмі «Святої Трійці» УГКЦ в Криму[5, 6].

На урочистості отцем Ігорем, кримським деканом Української Греко-Католицької Церкви було запрошено голову Ялтинського Товариства «Просвіта» Володимира Олійника, ректора Українського Університету міста Москви, академіка Віктора Ідзьо. В рамках візиту з нагоди десятиліття співпраці з Українською Ялотою (2002-2012рр.) відбулась традиційна зустріч в музею Лесі Українки з співробітниками, де науковий співробітник Алла Сушкова провела прекрасну екскурсію по музею, акцентувавши також на експозиції українських бандур переданих музею представником Українського Університету міста Москви у Кубані та Криму, доцентом О. Нирком...[2; 3; 6].

В рамках святкування, відбулась презентація наукової праці директора Радіо «Воскресіння» Мирослава Павлюка «Радіо «Воскресіння» - унікальне явище в інформаційному просторі України 1989-2009 роках» у якій взяли участь чільні інтелектуали: екзарх Одесько-Кримський УГКЦ, кир Василій, редактор книги, ректор УУМ, академік Віктор Ідзьо, голова Ялтинсько «Просвіти» Володимир Олійник, головний редактор газети «Кримська Світлиця» Віктор Качула[1, 6].

У висновок слід наголосити, що в 2013 році виповнилося 140 років з часу відходу у вічність та захоронення українського поета Степана Руданського в Ялті і це, на жаль, був останній український рік...

У висновок слід наголосити, що визначна подія в духовному житті Українського Криму, що відбулася в місті Ялті 22 липня 2012 року, коли з пастирським візитом до вірних Української Греко-Католицької Церкви прибув його Святість Глава УГКЦ блаженніший Патріарх Святослав Шевчук, який відправив урочисту Божественну Літургію у новозбудованому храмі «Святої Трійці» з нагоди привезення його святістю мощей Святого Священмученика Климента Папи Римського та встановлення їх на постійне зберігання у Ялтинському храмі Святої Трійці УГКЦ в Криму, обговорювалося учасником і гостем цієї епохальної для Криму події, ректором Український Університет міста Москви, директором ІСЄ, доктором історичних наук, професором, академіком АНВШ України Віктором Ідзьо і в Сімферополі, в гостях у головного редактора єдиної газети кримських українців «Кримської Світлиці» - Віктора Качули[4].

Власне «Кримська Світлиця», її головний редактор Віктор Качула, у слід за Ялтинською «Просвітою» та УГКЦ міста Ялти, влаштували презентацію редагованої академіком Віктором Ідзьо наукової праці Мирослава Павлюка «Радіо «Воскресіння» у 1989 - 2009 роках» з яким ректора УУМ, директора ІСЄ доктора історичних наук, професора, академіка Віктора Ідзьо поєднає довголітня дружба та співпраця...[5].

Так на шпальтах редагованої Віктором Качулою «Кримської Світлиці» з 2002 по 2013 роки вийшли наступні праці доктора історичних наук, професора, академіка АНВШ України Віктора Ідзьо:

- 1.Віктор Ідзьо. Українці в Росії. - Кримська Світлиця. - Сімферополь, п'ятниця 9 серпня, 2002р. - №32. - С.5.
- 2.Віктор Ідзьо. Українці в Росії. - Кримська Світлиця. - Сімферополь, п'ятниця 16 серпня, 2002р. - №33. - С.6.
- 3.Віктор Ідзьо. Під виглядом "Бандитів УПА" на території Західної України діяли провокативно - терористичні групи НКВС - МДБ. - Кримська Світлиця. Сімферополь, 28.07.2006. - №31. - С.1 - 2.
- 4.Віктор Ідзьо. Хеттська цивілізація на території України. - Кримська Світлиця. - Сімферополь, 15.08. 2008р. - №33. - С.8 - 9.

Про діяльність ректора УУМ, директора ІСЄ в Криму та Ялті писали такі відомі діячі у Ялті як доктор філологічних наук, професор Кримського Гуманітарного Університету Світлана Кочерга, директор Ялтинського музею Лесі Українки, кандидат філологічних наук, доцент Олександра Вісич, голова Кримського Наукового Товариства ім. Т.Г. Шевченка, академік Петро Вольвач:

1.П. Вольвач. Українці в Росії. - Кримська Світлиця. - Сімферополь, 16 серпня 2002р. - С.6.

2.П. Вольвач. Українці в Росії. - Кримська Світлиця. - Сімферополь, 9 серпня 2002р. - С.5.

Громадські діячі, голова Ялтинської «Просвіти» Володимир Олійник, журналіст Віктор Хоменко.

Віктор Хоменко. Дзвени Бандуро. - Кримська Світлиця. - Сімферополь, 2005р. - П'ятниця, 10 червня. - №24. - С.4.

С. Кочерга, О. Вісич. Музей Лесі Українки в Ялті. Науковий Вісник Українського Університету в Москві. - М., 2010. - Т.XV. - С.141-144.[6].

Література

- 1.О. Нирко. Кобзарство Криму та Кубані. - Львів «Сполом», 2006.
- 2.В. Ідзьо. Леся Українка на шпальтах часопису московських українців «Украинская Жизнь». - М., 2007.
- 3.С. Кочерга, О. Вісич. Музей Лесі Українки в Ялті. Науковий Вісник Українського Історичного Клубу. - М., 2007. - Т.ХІІІ.
- 4.С. Кочерга, О. Вісич. Музей Лесі Українки в Ялті. Науковий Вісник Українського Університету в Москві. - М.,2010. - Т. XV. - С.141-144.
- 5.В. Ідзьо. Перший храм Української Греко-Католицької Церкви “Пресвятої Трійці” у місті Ялті, в Автономній Республіці Крим та святкування у ньому Х-ти ліття(2001-2011pp.) з часу заснування та редагування Наукового Вісника Українського Університету міста Москви - знакова подія ХХІ століття. Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2012. - Т.ХVІІ. - С.173-180.
- 6.Віктор Ідзьо. Українська Ялта. Український Крим. Науково-просвітня, культурно-християнська співпраця у 1994-2014 роках. Наукове видання. - Івано-Франківськ «Сімік», 2015р. - 176с.

Наукове видання

Віктор Ідзьо

**Науково-освітня співпраця
Інституту Східної Європи в Криму
з Ялтинським деканатом
Української Греко-Католицької Церкви
у 2002-2013 роках.**

Подано до друку 25.04.20 р. Підписано до друку 27. 04.20 р.
Формат видання 60/ 84 1/16. Папір офсетний.
Умовн. друк. арк.10,25. Зам.56. Тираж 300 екз.

**Львів
«Видавництво Інституту Східної Європи»,
2020р.**